

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри
міжнародних економічних відносин
Протокол № 1 від 28.08.2023 р.

ПОГОДЖЕНО
Проректор з навчально-методичної роботи
Каріна НЕМАШКАЛО

АНАЛІЗ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
робоча програма навчальної дисципліни (РПНД)

Галузь знань **29 «Міжнародні відносини»**
Спеціальність **292 «Міжнародні економічні відносини»**
Освітній рівень **перший (бакалаврський) рівень**
Освітня програма **Міжнародний бізнес**

Статус дисципліни **вибіркова**
Мова викладання, навчання та оцінювання **українська**

Розробник:
к.е.н., доцент _____ **Ганна ІВАЩЕНКО**

Завідувач кафедри
міжнародних економічних
відносин _____ **Ірина ОТЕНКО**

Гарант програми _____ **Наталія ПАРХОМЕНКО**

ВСТУП

Аналіз зовнішньоекономічної діяльності є методологічною дисципліною, на основі якої вивчають основні закономірності розвитку підприємств. Роль аналізу полягає в оцінюванні зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання, виявленні та обчисленні величини невикористаних резервів. Проведення аналізу має сприяти поліпшенню управління підприємством, зміцненню його ринкових засад і подальшому зростанню ефективності його діяльності в міжнародному бізнес-середовищі.

Самостійна робота є невід'ємною складовою процесу ефективного засвоєння дисципліни, спрямована на формування теоретичних знань і практичних навичок щодо дослідження причинно-наслідкових зв'язків зміни і розвитку економічних явищ і процесів, оцінки основних критеріїв ефективності розвитку міжнародного бізнесу, визначення резервів та шляхів підвищення ефективності діяльності міжнародних компаній.

Мета навчальної дисципліни: метою аналізу зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД) підприємств виступає визначення впливу зовнішньоекономічних операцій на показники фінансово-економічної діяльності суб'єктів господарювання і оцінка перспектив їх розвитку.

Основними завдання навчальної дисципліни є такі:

вивчення особливостей проведення аналізу економічного розвитку країн;

вивчення особливостей проведення аналізу прибутку суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності

проведення аналізу та оцінювання ефективності експортних та імпорتنих операцій;

вивчення особливостей проведення аналізу зовнішньоекономічної діяльності регіону і країни.

Об'єктом вивчення дисципліни є зовнішньоекономічна діяльність підприємства, яке функціонує в умовах ринкових відносин.

Предмет вивчення – причинно-наслідкові зв'язки явищ і процесів зовнішньоекономічної діяльності, які знаходять відображення в системі економічної інформації.

Самостійна робота має бути організована таким чином, щоб була можливість у студентів глибинно засвоювати основні положення навчальної дисципліни, формувати здатності опановувати ефективні технічні прийоми і методи аналітичних досліджень, обґрунтовувати управлінські рішення щодо пошуку внутрішніх невикористаних резервів міжнародних компаній. Така робота має показати здатність здобувача самостійно працювати з економічною літературою, застосовувати отримані теоретичні знання при виконанні практичних та лабораторних завдань, робити узагальнення і висновки, надавати пропозиції з використання потенційних можливостей підприємства на зовнішніх ринках.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна визначено в табл. 1.

Таблиця 1

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти	Результати навчання
СК5	PH3
СК6	
СК 11	
ЗК 8	PH7
ЗК 12	
СК 16	
ЗК 8	PH12
СК 11	
СК 15	
ЗК 8	PH13
СК5	
ЗК 12	PH18
СК 11	
СК 11	PH23
ЗК2	PH24
ЗК 8	
ЗК 12	
СК5	
СК 11	
СК19	PH26
СК20	
СК 12	PH27

де: ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

СК5. Здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміти адаптуватися до них.

СК6. Здатність аналізувати міжнародні ринки товарів і послуг, інструменти та принципи регулювання міжнародної торгівлі.

СК 11. Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

СК 12. Здатність використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали при здійсненні професійної діяльності у сфері міжнародних економічних відносин.

СК 15. Здатність застосувати методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

СК 16. Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності.

СК19. Здатність аналізувати базові мікро- та макроекономічні моделі, сучасні макроекономічні підходи до аналізу економіки, принципи поведінки економічних суб'єктів в умовах глобального середовища

СК20. Здатність приймати та обґрунтовувати управлінські рішення щодо створення та діяльності підприємницьких структур, сприяння інтернаціоналізації бізнесу у секторі малого та середнього підприємництва.

РН3. Використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, програмні пакети загального і спеціального призначення.

РН7. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

РН12. Здійснювати комплексний аналіз складних економічних систем, зіставляти та порівнювати їх складові, оцінювати й аргументувати оцінки результативності їх функціонування.

РН13. Підбирати і вміло застосовувати аналітичний інструментарій дослідження стану та перспектив розвитку окремих сегментів міжнародних ринків товарів і послуг з використанням сучасних знань про методи, форми й інструменти регулювання міжнародної торгівлі.

РН18. Досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

РН23. Усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя з метою підтримки професійної компетентності на високому рівні.

РН24. Обґрунтовувати вибір і застосовувати інформаційно-аналітичний інструментарій, економіко-статистичні методи обчислення, складні техніки аналізу та методи моніторингу кон'юнктури світових ринків.

РН26. Управляти міжнародним бізнесом, формувати, розробляти та реалізовувати стратегії щодо управління персоналом міжнародної компанії, маркетингової, конкурентної, інноваційної, фінансової діяльності та інші з урахуванням напряму діяльності суб'єкта міжнародного бізнесу, враховуючи пріоритети смарт- спеціалізації Харківського регіону.

PH27. Застосовувати набуті знання для розв'язання прикладних завдань в сферах планування, аналізу, організації та контролю міжнародного бізнесу.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Теоретико-методичні основи аналізу зовнішньоекономічної діяльності

Тема 1. Предмет, об'єкт і завдання аналізу зовнішньоекономічної діяльності

1.1. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності і його роль в управлінні підприємством.

Значення аналізу зовнішньоекономічної діяльності в управлінні підприємствами й організаціями як методу обґрунтування управлінських рішень, виявлення резервів, оцінювання економічної ефективності господарювання. Значення зовнішньоекономічної аналізу для досягнення кращих результатів і підвищення ефективності роботи підприємств і організацій. Роль аналізу ЗЕД в розвитку ринкової економіки.

1.2. Господарські процеси як предмет аналізу ЗЕД.

Сутність аналізу зовнішньоекономічної діяльності як елемента управлінської діяльності, що передуює прийняттю рішень, їхньому обґрунтуванню на основі інформації, що надходить. Об'єкт, предмет і завдання аналізу зовнішньоекономічної діяльності на підприємствах і організаціях. Місце аналізу зовнішньоекономічної діяльності в системі наук.

Тема 2. Метод і методичні прийоми аналізу зовнішньоекономічної діяльності

2.1. Сутність методу аналізу зовнішньоекономічної діяльності.

Визначення методу та його особливостей. Система показників, що використовується в аналізі. Формування аналітичних показників. Класифікація показників: кількісні і якісні, факторні і результативні, загальні і часткові. Поняття фактора в аналізі як умови здійснення господарських процесів, причини зміни результатів роботи. Класифікація і ранжування соціально-економічних і техніко-економічних факторів. Принципи аналітичного вивчення зовнішньоекономічної діяльності: адаптивність – відповідність особливості досліджуваного об'єкта, комплексність розгляду факторів, рання діагностика, випереджальне відображення, безперервність ведучої ланки й ін. Сутність резервів, їхня класифікація і виявлення. Основні принципи пошуку резервів.

2.2. Класифікація методів і прийомів аналізу.

Економіко-логічні, економіко-математичні, евристичні, спеціальні методи. Застосування методів і прийомів на етапах аналітичного вивчення в різних видах аналізу.

Методика аналізу зовнішньоекономічної діяльності як сукупність відповідних принципів, способів і прийомів, творча активність суб'єктів аналізу.

Класифікація економіко-логічних прийомів і галузь їхнього застосування.

Елімінування як метод розрахунку впливу факторів. Засоби елімінування ланцюгових підстановок, абсолютних і відносних різниць.

Прийом порівняння, його застосування в аналізі зовнішньоекономічної діяльності. Бази порівняння. Забезпечення порівнянності показників. Моделювання. Види моделей, використання моделювання в аналізі ЗЕД. Балансовий метод. Використання балансових пов'язувань для визначення величини невідомих показників і факторів.

Прийом угруповання. Його використання для виявлення взаємозв'язку групованих ознак і результативних показників, вивчення тенденцій розвитку досліджуваного явища і виявлення найбільш значущих причин його зміни.

Графічні методи. Економіко-математичні методи, що використовуються в аналізі зовнішньоекономічної діяльності, їхня класифікація.

Соціологічні методи, що застосовуються в аналізі зовнішньоекономічної діяльності. Анкетний метод дослідження. Опитування суб'єктів аналізу. Проведення експерименту.

Тема 3. Аналіз регіонального розвитку

Порівняльний аналіз розвитку регіонів. Особливості його проведення та спрямованість на пошук можливостей розвитку.

Принципи організації та послідовність проведення аналізу регіонального розвитку.

Особливості проведення аналізу регіонального розвитку. Його зміст та інформаційна база.

Комплексний аналіз розвитку регіонів світу. Сутність системного підходу та його значення для розвитку регіонів. Взаємозв'язки та взаємозалежності окремих показників регіонального розвитку.

Стратегічний аналіз розвитку регіонів. Передбачення та визначення наслідків стратегічних рішень для розвитку регіонів.

Система економічної інформації як база даних для аналізу регіонального розвитку.

Принципи організації інформаційного забезпечення аналізу регіонального розвитку. Вимоги, яким повинна відповідати система інформації. Характеристика найважливіших видів економічної інформації для проведення аналізу розвитку регіонів світу.

Організація аналітичного процесу регіонального розвитку.

Тема 4. Аналіз економічного розвитку країн

Завдання аналізу економічного розвитку країн, його інформаційна база.

Основні завдання і етапи аналізу економічного розвитку країн. Характеристика джерел інформації.

Економічні рейтинги країн світу як основа для проведення аналізу їх розвитку.

Експрес-аналіз економічного розвитку країн. Фактори, що впливають на економічний розвиток країн. Основні показники для проведення оцінювання та аналізу економічного розвитку країн. Аналіз економічного розвитку країн Північної Америки. Особливості розвитку країн Африки. Оцінювання стану економіки країн Європи.

Тема 5. Аналіз прибутку суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності

5.1. Завдання аналізу прибутку суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності, його інформаційна база.

Завдання і етапи аналізу прибутку суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності. Характеристика джерел інформації для аналізу.

5.2. Факторний аналіз прибутку суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності.

Аналіз динаміки фінансових результатів суб'єкта ЗЕД. Факторний аналіз валового прибутку від реалізації товарної продукції. Вплив на валовий прибуток асортиментних і структурних зрушень, зміни собівартості, відпускних цін, обсягу реалізації, якості продукції. Аналіз чистого прибутку. Визначення факторів, що впливають на чистий прибуток.

5.3. Аналіз показників рентабельності.

Система показників рентабельності. Фактори, що їх визначають. Факторний аналіз показників рентабельності.

Зведений підрахунок резервів зростання прибутку і рентабельності.

Змістовий модуль 2. Аналіз та оцінювання ефективності експортних та імпорتنих операцій

Тема 6 Аналіз обсягів, динаміки та структури зовнішньоекономічних операцій

6.1. Інформаційне забезпечення аналізу зовнішньоекономічних операцій

Основні напрями та етапи аналізу експортно-імпорتنих операцій. Джерела інформації для загального аналізу обсягів, динаміки та структури зовнішньоекономічних операцій: первинні документи, фінансова та податкова звітність, статистична звітність, інші джерела.

6.2. Аналіз обсягів, строків, динаміки та структури зовнішньоекономічних операцій.

Аналіз обсягів та строків зовнішньоекономічних операцій. Аналіз динаміки і структури експортних та імпорتنих операцій. Аналіз виконання зобов'язань за зовнішньоторговельними контрактами. Аналіз раціональності використання коштів при проведенні експортно-імпорتنих операцій.

Тема 7. Аналіз експортних операцій

7.1. Факторний аналіз обсягів реалізації експортної продукції.

Встановлення факторів, які впливають на обсяги реалізації експортної продукції. Факторна модель. Визначення резервів експортного виторгу від продажу продукції. Наслідки невиконання зобов'язань за фізичним обсягом.

7.2. Аналіз впливу експорту продукції на фінансовий стан суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності.

Оцінка стійкості суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності. Локальний та інтегральний показник прибутку від зовнішньоекономічної діяльності. Відносні рівні локальної та інтегральної стійкості ЗЕД. Середні показники локальної та інтегральної стійкості зовнішньоекономічної діяльності. Класи стійкості ЗЕД. Види характеру стійкості ЗЕД.

Тема 8. Аналіз імпорتنих операцій

8.1. Аналіз факторів, що впливають на формування витрат з придбання імпорتنих товарів.

Показники, що характеризують імпорт товарів. Аналіз імпорتنих поставок. Визначення фактичної собівартості товарів, що імпортуються. Оцінка впливу факторів на зміну витрат на одиницю імпортової продукції, а також на весь обсяг імпорту.

8.2. Аналіз впливу імпорту продукції на фінансові результати підприємства.

Визначення валового, чистого прибутку від продажу товарів, що імпортуються. Встановлення відхилення від відповідної бази. Обчислення впливу факторів на це відхилення. Факторні моделі валового і чистого прибутку.

Тема 9. Аналіз ефективності зовнішньоекономічних операцій

9.1. Аналіз ефективності експортних операцій

Розрахунок беззбиткової зовнішньоторговельної ціни експортного товару при відомих витратах відповідно до базисних умов постачання. Встановлення максимально прийнятних витрат на експорт товару відповідно до базисних умов постачання. Оцінка економічної ефективності експорту товару.

9.2. Аналіз ефективності імпорتنих операцій.

Розрахунок беззбиткової зовнішньоторговельної ціни імпортного товару народного споживання відповідно до базисних умов постачання при відомій його внутрішній вартості. Встановлення мінімально допустимої вартості оцінки імпортного товару народного споживання при відомій зовнішньоторговельній ціні відповідно до базових умов постачання. Оцінка економічної ефективності імпорту товарів народного споживання і виробничого призначення.

9.3. Аналіз накладних витрат за експортно-імпортними операціями.

Обґрунтування витрат з перевезення продукції, її зберігання і реалізації з урахуванням курсів валют. Визначення факторів, які впливають на зміни статей накладних витрат. Розрахунок впливу факторів на суму витрат по зберіганню товару.

Тема 10. Методика аналізу зовнішньоекономічної діяльності регіону, країни та компанії

10.1. Концептуальні положення методичного забезпечення аналізу зовнішньоекономічної діяльності регіону.

Аналіз поточного стану ЗЕД регіону та її структури. Аналіз взаємозв'язків між показниками ЗЕД, рівнем інтегрованості регіону до світового простору та соціально-економічного розвитку регіону. Аналіз показників перспективності зовнішньоекономічної діяльності регіону.

10.2. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності країни.

Аналіз інтегрованості країни до світового простору. Аналіз показників перспективності зовнішньоекономічної діяльності країни.

Перелік практичних (семінарських) / лабораторних занять, а також питань та завдань до самостійної роботи наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Перелік практичних занять / завдань

Назва теми та завдання	Зміст
Тема 1. Практичне заняття. Завдання 1.	Господарські процеси як предмет аналізу ЗЕД. Потрібно здійснити виокремлення господарських процесів при веденні зовнішньоекономічної діяльності.
Тема 2. Практичне заняття. Завдання 2.	Класифікація методів і прийомів аналізу Особливості використання методів і прийомів аналізу для ведення зовнішньоекономічної діяльності.
Тема 3. Практичне заняття. Завдання 3.	Система економічної інформації як база даних для аналізу регіонального розвитку. Необхідно працювати з джерелами інформації для формування системи показників для проведення аналізу регіонального розвитку.
Тема 4. Практичне заняття. Завдання 4.	Економічні рейтинги країн світу як основа для проведення аналізу їх розвитку. Потрібно провести аналіз економічного розвитку країн.
Тема 5.	Аналіз показників рентабельності.

Практичне заняття. Завдання 5.		Необхідно провести аналіз показників рентабельності міжнародної компанії.
Тема Практичне заняття. Завдання 6.	6.	Аналіз обсягів, строків, динаміки та структури зовнішньоекономічних операцій. Потрібно провести аналіз обсягів, строків, динаміки та структури зовнішньоекономічних операцій.
Тема Практичне заняття. Завдання 7.	7.	Аналіз впливу експорту продукції на фінансовий стан суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності. Необхідно провести аналіз впливу експорту продукції на фінансовий стан суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності.
Тема Практичне заняття. Завдання 8.	8.	Аналіз впливу імпорту продукції на фінансові результати підприємства. Потрібно провести аналіз впливу імпорту продукції на фінансові результати підприємства.
Тема Практичне заняття. Завдання 9.	9.	Аналіз зовнішньоекономічної діяльності країни. Проведення аналізу зовнішньоекономічної діяльності країни.
Тема Практичне заняття. Завдання 10.	10.	Особливості аналізу зовнішньоекономічної діяльності регіону і країни. Проведення аналізу зовнішньоекономічної діяльності регіону.

Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною наведено в табл. 3

Таблиця 3

Перелік самостійної роботи

Назва теми	Зміст
Тема 1. Предмет, об'єкт і завдання аналізу зовнішньоекономічної діяльності	Вивчення лекційного матеріалу з аналізу зовнішньоекономічної діяльності, нормативно-розпорядчих документів та довідкових матеріалів та ознайомлення з аналітичним інструментарієм
Тема 2. Метод і методичні прийоми аналізу зовнішньоекономічної діяльності	
Тема 3. Аналіз регіонального розвитку	
Тема 4. Аналіз економічного розвитку країн	
Тема 5. Аналіз прибутку суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності	
Тема 6. Аналіз обсягів, динаміки та	

<p>структури зовнішньоекономічних операцій</p> <p>Тема 7. Аналіз експортних операцій</p> <p>Тема 8. Аналіз імпорتنих операцій</p> <p>Тема 9. Аналіз ефективності зовнішньоекономічних операцій</p> <p>Тема 10. Методика аналізу зовнішньоекономічної діяльності регіону, країни та компанії</p>	
<p>Тема 1. Предмет, об'єкт і завдання аналізу зовнішньоекономічної діяльності</p> <p>Тема 2. Метод і методичні прийоми аналізу зовнішньоекономічної діяльності</p> <p>Тема 3. Аналіз регіонального розвитку</p> <p>Тема 4. Аналіз економічного розвитку країн</p> <p>Тема 5. Аналіз прибутку суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності</p> <p>Тема 6. Аналіз обсягів, динаміки та структури зовнішньоекономічних операцій</p> <p>Тема 7. Аналіз експортних операцій</p> <p>Тема 8. Аналіз імпорتنих операцій</p> <p>Тема 9. Аналіз ефективності зовнішньоекономічних операцій</p> <p>Тема 10. Методика аналізу зовнішньоекономічної діяльності регіону, країни та компанії</p>	<p>Підготовка до практичних занять</p>
<p>Тема 6. Аналіз обсягів, динаміки та структури зовнішньоекономічних операцій</p> <p>Тема 7. Аналіз експортних операцій</p> <p>Тема 8. Аналіз імпорتنих операцій</p> <p>Тема 9. Аналіз ефективності зовнішньоекономічних операцій</p> <p>Тема 10. Методика аналізу зовнішньоекономічної діяльності регіону, країни та компанії</p>	<p>Написання есе, підготовка до опитування</p>
<p>Тема 1. Предмет, об'єкт і завдання аналізу зовнішньоекономічної діяльності</p> <p>Тема 2. Метод і методичні прийоми</p>	<p>Підготовка до екзамену</p>

аналізу зовнішньоекономічної діяльності Тема 3. Аналіз регіонального розвитку Тема 4. Аналіз економічного розвитку країн Тема 5. Аналіз прибутку суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності Тема 6. Аналіз обсягів, динаміки та структури зовнішньоекономічних операцій Тема 7. Аналіз експортних операцій Тема 8. Аналіз імпортних операцій Тема 9. Аналіз ефективності зовнішньоекономічних операцій Тема 10. Методика аналізу зовнішньоекономічної діяльності регіону, країни та компанії	
--	--

Кількість годин лекційних, практичних (семінарських) та / або лабораторних занять та годин самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для набуття визначених результатів навчання, активізації освітнього процесу передбачено застосування таких методів навчання, як:

Словесні (лекція (Теми 1 – 3, 5, 6, 8, 9, 10), міні-лекції (Теми 4, 7), проблемні лекції (Теми 6, 8)).

Наочні (демонстрація (Теми 1 – 10)).

Практичні (практична робота (Теми 1, 3, 5, 7, 9, 10), семінари (Теми 1, 6, 8), семінари-дискусії (Тема 8, 9)).

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100 бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, практичних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи і оцінюється сумою набраних балів:

Формою семестрового контролю є екзамен (іспит): максимальна сума –

60 балів; мінімальна сума, що дозволяє здобувачу вищої освіти скласти екзамен (іспит) – 35 балів.

Підсумковий контроль здійснюється у вигляді семестрового контролю.

Семестровий контроль проводиться у формах семестрового екзамену (іспиту). Складання семестрового екзамену (іспиту) здійснюється під час екзаменаційної сесії.

Максимальна сума балів, яку може отримати здобувач вищої освіти під час екзамену (іспиту) – 40 балів. Мінімальна сума, за якою екзамен (іспит) вважається складеним – 25 балів.

Підсумкова оцінка за навчальною дисципліною визначається: сумуванням балів за поточний та підсумковий контроль.

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні контрольні заходи:

Поточний контроль: активна робота на парі (12 балів), опитування (8 балів), поточні контрольні роботи (10 балів), домашні завдання (7 балів), творче завдання (6 балів), написання есе (10 балів), колоквиум (7 балів).

Семестровий контроль: Екзамен.

Більш детальну інформацію щодо системи оцінювання наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

Приклад екзаменаційного білета та критерії оцінювання для навчальної дисципліни.

Приклад екзаменаційного білета

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини»
Освітньо-професійна програма «Міжнародний бізнес».
Навчальна дисципліна «Аналіз зовнішньоекономічної діяльності»

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

Завдання 1 (стереотипне).

Проаналізувати привабливість кредитів за даними таблиці.

№ п/п	Показники	Період після одержання кредитів, тис. грн.	Період до одержання кредитів, тис. грн.	Темп зростання
1	Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції	6500	6400	визначити
2	Собівартість реалізованої продукції	5600	5550	визначити
3	Валовий прибуток	визначити	визначити	визначити
4	Адміністративні витрати	90	85	визначити
5	Витрати на збут	110	90	визначити

6	Фінансовий результат від операційної діяльності	визначити	визначити	визначити
7	Інші фінансові доходи	45	30	визначити
8	Фінансовий результат звичайної діяльності до оподаткування	визначити	визначити	визначити
9	Податок на прибуток від звичайної діяльності	223	211	визначити
10	Чистий прибуток	визначити	визначити	визначити
11	Кількість об'єктів діяльності, шт.	27	24	визначити
12	Ціна одного об'єкта діяльності, тис. грн.	203	200	визначити
13	Ресурси для створення об'єкта діяльності	12	9	визначити
14	Ціна ресурсу для створення об'єкта	23	20	визначити
15	Витрати праці на виробництво об'єкта	12	15	визначити

Величина кредитів 578 тис. грн.

Завдання 2. (стереотипне).

За даними, наведеними у табл.1, провести розрахунки і зробити висновки відносно структури експорту за групами країн підприємств-покупців.

Таблиця 1

Аналіз структури експорту за групами країн підприємств-покупців

№ з\п	Групи країн	1-й рік		2-й рік		Відхилення		
		відвантаження, тис.грн.	питома вага,%	відвантаження, тис.грн.	питома вага,%	+/-, тис. грн	%	пунктів структури
1	Країни Європи	980,00		901,00				
2	Країни Північної Америки	1360,00		1250,00				
3	Країни Африки	630,00		800,00				
4	Країни Азії	520,00		175,00				
Разом								х

Завдання 3. (діагностичне).

Визначити та проаналізувати динаміку показників, що характеризують фінансову стійкість підприємства (за даними таблиці). Розробити пропозиції щодо підвищення фінансової стійкості підприємства-суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності.

Вихідні дані для аналізу фінансової стійкості підприємства

Показники	Минулий рік	Поточний рік	Абсолютне відхилення
Власний капітал, тис. грн.	2850	4350	визначити
Довгострокові зобов'язання, тис. грн.	290	340	визначити
Поточні зобов'язання, тис. грн.	3100	3200	визначити
Доходи майбутніх періодів, тис. грн.	35	46	визначити
Коефіцієнт фінансової незалежності	визначити	визначити	визначити
Коефіцієнт фінансового ризику	визначити	визначити	визначити
Коефіцієнт фінансової стійкості	визначити	визначити	визначити
Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	визначити	визначити	визначити

Критерії оцінювання

Підсумкові бали за екзамен складаються із суми балів за виконання всіх завдань, що округлені до цілого числа за правилами математики. Алгоритм вирішення кожного завдання включає окремі етапи, які відрізняються за складністю, трудомісткістю та значенням для розв'язання завдання. Тому окремі завдання та етапи їх розв'язання оцінюються відокремлено один від одного таким чином:

Завдання 1 (стереотипне). (10 балів)

Оцінювання залежить від повноти та обґрунтованості відповіді.

5 балів – розрахунки проведено правильно;

5 балів – надано обґрунтовані та вичерпні висновки.

Завдання 2 (стереотипне). (10 балів)

Оцінювання залежить від повноти та обґрунтованості відповіді.

5 балів – розрахунки проведено правильно;

5 балів – надано обґрунтовані та вичерпні висновки.

Завдання 3 (діагностичне). (20 балів)

Оцінювання залежить від повноти та обґрунтованості відповіді.

10 балів – правильно побудована методика аналізу;

5 балів – розрахунки проведено правильно;

5 балів – надано обґрунтовані та вичерпні висновки.

Затверджено на засіданні кафедри «Міжнародні економічні відносини»
Протокол № 1 від 28.08.2023 року

Завідувач кафедри _____
(підпис)

Ірина ОТЕНКО
(прізвище та ініціали)

Екзаменатор _____
(підпис)

Ганна ІВАЩЕНКО
(прізвище та ініціали)

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Антофій Н.М., Булюк О.В., Фомішин С.В. Міжнародна економіка: Навчальний посібник. – Херсон : Олді-плюс, 2018. – 352 с.

2. Баула О.В., Божидарнік Т.В., Вісіна Т.М. та ін. Європейська та євроатлантична інтеграція: Навчальний посібник. – Херсон: Олді-плюс, 2017. – 376 с.

3. Амеліна І.В., Попова Т.Л., Владимірова С.В. Міжнародні економічні відносини: Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2017. 256 с.

4. Гурова К. Д. Економічний аналіз: методологія, організація, методика, практикум : навч. посіб. для здобувачів вищ. освіти / К. Д. Гурова, К. Д. Ганін; Харків. торг.-екон. ін-т Київ. нац. торг.-екон. ун-ту. – Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2019. – 328 с.

5. Іванієнко В. В. Вплив інформаційного розвитку на міжнародний бізнес / В. В. Іванієнко // Моделювання регіональної економіки. - 2019. - Вип. 2(34). – С. 76-84. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/23944>

6. Іващенко Г. А. Формування зовнішньоекономічної стратегії підприємства / Г. А. Іващенко // Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка". – 2021. – № 5 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/5_2021/103.pdf

7. Податковий кодекс України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.

Додаткова

8. Білоцерківець В.В., Завгородня О.О. Управління міжнародною конкурентоспроможністю та зовнішньоекономічною діяльністю. Ч. 1: Конспект лекцій з дисципліни для студентів. – Дніпро: НМетАУ, 2019. – 49 с.

9. Зінчук Т., Горбачева І., Ковальчук О., Куцмус Н., Усюк Т., Пивовар П., Данкевич В., Прокопчук О. Міжнародні економічні відносини та зовнішньоекономічна діяльність: Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 512 с.

10. Іващенко Г.А. Аналітичне забезпечення ризик-менеджменту в міжнародному бізнес-середовищі / Науковий журнал «Молодий вчений» № 4 (68) квітень 2019 р., с. 482-489

11. Іващенко Г. А. Обліково-аналітичне забезпечення управління підприємством / Іващенко Г. А., Головаш С. О. // Економіка та суспільство. – 2017. - № 12. – С. 260 – 267.

12. Литвиненко А. О. Трансформація світового ринку в умовах глобалізації / А. О. Литвиненко, О. Д. Литвиненко // Міжнародні економічні та суспільні відносини: стан, проблеми, перспективи розвитку : монографія / за ред. Л. М. Савчук, М. В. Корнєєва. – Дніпро: Пороги, 2021. – С. 69-110. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/26941>

13. Мішина С. В. Німецький досвід розвитку міжнародного бізнесу та зовнішньоекономічної діяльності: мікро- та макроекономічні аспекти / С. В. Мішина, О. Ю. Мішин // Ефективна економіка. – 2022. - № 9. – URL: <https://www.nauka.com.ua/index.php/ee/article/view/547/554>

14. Петряєва З. Ф., Іващенко Г. А. Методичне забезпечення оцінки експортного потенціалу підприємства. Ефективна економіка. 2020. № 1. – С. 55 – 57.

Інформаційні ресурси в інтернеті

15. Аналіз міжнародних ринків [Електронний ресурс] // ПНС ХНЕУ. – Режим доступу : <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=6857>

16. Опорний конспект лекцій з навчальної дисципліни "Аналіз зовнішньоекономічної діяльності" укл. Петряєва З. Ф. – Режим доступу : <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=5346>

17. Сайт персональних навчальних систем ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Дисципліна «Аналіз зовнішньоекономічної діяльності» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=4285>